

Merkezi Yerleştirme Sonuçlarına Göre Orman Endüstri Mühendisliğinin Tercih Edilme Durumunun Değerlendirilmesi

Tarık GEDİK, Halil İbrahim ŞAHİN,*Muhammet ÇİL

Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü, Orman Fakültesi, Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye

*Sorumlu Yazar: muhammetcil@duzce.edu.tr

Geliş Tarihi: 12.10.2015

Özet

Ülkemizde Orman Endüstri Mühendisliği eğitim-öğretim programı ilk defa 1971 yılında KTÜ Orman Fakültesi Orman Endüstri Mühendisliği Bölümünde uygulanmaya başlamıştır. İlk kurulduğu yıldan itibaren geçen yaklaşık 44 yıllık periyotta, hem orman endüstri mühendisliği eğitim-öğretim programında hem de ülkemiz orman ürünleri endüstrisinde önemli gelişmeler ve ilerlemeler olmuştur. Bu gelişmelere uyum sağlamak zorunda kalan üniversitelerde eğitim-öğretim programlarını yeniden yapılandırmak zorundadırlar. Bu zorunluluğu yerine getiremeyen bölümlerin gerek yurtiçi gerekse de yurtdışı gelişmelere uyum sağlayamayacağı aşîkârdır.

Bu çalışmada, Ülkemizde Orman Fakültesi bünyesinde faaliyet gösteren Orman Endüstri Mühendisliği (OEM) bölümlerinin mevcut durumlarının, eğitim öğretim için temel yapıtaşı olan öğrenci sayılarının ÖSYM kayıtlarına göre nasıl değiştiğinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda (OEM) bölümlerinin yıllar itibarıyla bulunduğu üniversitelerdeki kontenjan sayıları, tercih edilme oranları ve üniversite bazında genel dağılımları tespit edilmiştir. Tespit edilen bu verilerle bölüm kontenjanlarının yıllar itibarıyla ne tür değişimler gösterdiği ve bu değişimlerin neden kaynaklandığına dair tespitlerde bulunulmuştur. Bunun sonucunda elde edilen bulgular değerlendirilmiş, geleceğe yönelik eğilimler ve yapılması gerekenler yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Orman endüstri mühendisliği, Orman fakültesi, Merkezi yerleştirme

An Assessment of the Conditions for Students' Choice of Forest Industry Engineering According to Central Placement Results

Abstract

First Forest Industry Engineering education program was launched in 1971 under the Forest Faculty in Black Sea Technical University under the Forest Industry Engineering Department. There have been important developments both in the Forest Industry Engineering education program and the wood products in Turkey since the kick off of the department 44 years ago. Universities have to restructure their education programs to adapt to these developments. It is obvious that the departments that do not take necessary measures cannot adapt to national and international developments.

This study focusses on the current situation of Forest Industry Engineering Departments that operate under the Forest Faculties in Turkey and aims to reveal how the numbers of students who are the building blocks of the education change according to the records of Student Selection and Placement Center (OSYM). Numbers of quotas in the universities and rates of preferability and general distributions are identified within Forest Industry Engineering Departments. These data shed light on what kinds of changes take place in the department and the reasons why. Results obtained are assessed and tendencies and necessary measures to be taken are interpreted.

Keywords: Forest industry engineering, Faculty of forest, Central placement

Giriş

1933 yılında çıkarılan 2291 sayılı yasa ile kurulan Tabii İlimler, Ziraat, Veteriner ve Ziraat Sanatları Fakültelerinden oluşan Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü'ne (YZE) 1934 yılında çıkarılan 2524 sayılı yasa ile bağlanan Yüksek Orman Okulu literatürde ormancılığın bilimsel bir hüviyet kazandığını gösteren bir ifadedir. Orman Fakültesinin YZE serüveni 1948 yılına kadar

sürmüştür ve bu tarihte çıkarılan bir yasa ile İstanbul Üniversitesine bağlanmıştır (Kutluk, 1967; Gümüş, 2012). Ülkemizde 12 adet orman fakültesi bulunmaktadır. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi'nden sonra 1971 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi kurulmuştur. Kafkas Üniversitesi bünyesinde 1992 yılında kurulmuş olan Artvin Orman Fakültesi daha sonra Artvin Çoruh Üniversitesi

Rektörlüğü'ne bağlanmıştır. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi ve Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakülteleri 1992 yılında kurulmuşlardır. 1992 yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi'ne bağlı olarak Düzce'de kurulan Orman Fakültesi, 2006 yılında Düzce Üniversitesi bünyesinde yer almıştır. 1992 yılında Gazi Üniversitesine bağlı olarak kurulan Kastamonu Orman Fakültesi, 2006 yılında Kastamonu Üniversitesi bünyesinde yer almıştır. 1994 yılında Ankara Üniversitesine bağlı olarak kurulan Çankırı Orman Fakültesi, 2007 yılında Çankırı Karatekin Üniversitesi bünyesinde yer almıştır. 1992 yılında Zonguldak Karaelmas Üniversitesine bağlı olarak kurulan Bartın Orman Fakültesi ise 2008 yılında Bartın Üniversitesi bünyesinde yer almıştır. İzmir Kâtip Çelebi üniversitesi Orman Fakültesi ve Bursa Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi ise 2010 yılında kurulmuşlardır. Karabük Üniversitesi Orman Fakültesi 2012 yılında kurulmuştur.

İlk olarak 1971 yılında Karadeniz teknik Üniversitesinde kurulan Orman Endüstri Mühendisliği (OEM) Bölümü eğitim-öğretim programı, orman endüstrisinin beklentilerini karşılamakta ve orman endüstri sektörlerine ilişkin temel bilgi sağlamaktadır. OEM lisans programı iletişim, sorun çözme ve teknik yeteneklerin geliştirilmesi konularına önem vermektedir. Böylece, OEM bölümü gerek bireysel ve gerekse gruplar halinde disiplinler arası çalışmalarla orman endüstri problemlerini tanımlayarak çözüm üretebilmektedir (URL1, 2015).

OEM bölümü mezunları devlette ve özel sektör firmalarında birçok iş fırsatına sahip olabilmektedirler. Mezunlar giriş seviyesinde veya orta seviyede iyi bir başlangıç maaşı ve ilerleme fırsatlarıyla işe girebilmektedir. İşverenler çok küçük firmalardan büyük uluslararası firmalara kadar çeşitlilik göstermektedir ve işletmeler hem gelişmiş bölgelerde hem de kırsal bölgelerde bulunabilmektedir. Programın disiplinler arası yapısı mezunlara, odun ürünleri üretimi, üst yüzey işlemleri, ürün tasarımı, kalite kontrol, satış ve pazarlama gibi alanlarında mesleki kariyerlerini sürdürme olanağı vermektedir (URL2, 2015).

Orman Endüstri Mühendisi; ormandan ana ürün olarak elde edilen tomruk, reçine,

sığıla yağı, defne, palamut vb. ürünleri işleyerek kullanılabilir yarı mamul ve mamul (levha ürünleri, mobilya, doğrama, kereste, parke, kâğıt vb.) ürünlere dönüştüren ve bu alanda fabrika ve atölyelerin kurulması, işletilmesi, imalat, tasarım, işlenmiş orman ürünlerinin standardizasyonu, kalite kontrolü ve pazarlanması konularında hizmet veren teknik personeldir (URL2, 2015).

Orman Endüstri Mühendisinin çalışma alanları olarak; kamu ve genel anlamda özel sektöre ait orman ürünlerini işleyen kâğıt fabrikaları, kereste, mobilya, yonga-levha, lif-levha, kontrplak, parke, kapı ve pencere, selüloz ve selüloz türevleri ile diğer özel ürünlerin üretimini yapan özel işletmeler sayılabilir (URL2, 2015).

Ülkemiz sanayi sektöründe olduğu gibi orman ürünleri endüstrisinde de önemli gelişmeler ve değişimler yaşanmıştır. Özellikle son on yılda ülkemiz orman ürünleri endüstrisi gerek üretim çeşitliliği gerekse üretim miktarı bakımından önemli gelişmeler göstermiştir (Kurtoglu ve ark., 2009).

Bu durum bir yandan Orman Endüstri Mühendislerinin istihdam olanaklarını arttırırken, diğer yandan Orman Endüstri Mühendisliğine ilişkin eğitim ve donanım düzeyi beklentilerini yükseltmektedir. Buna bağlı olarak; Orman Endüstri Mühendisliği programının (OEMP) söz konusu gereksinimlere yanıt verecek ölçüde yenilenmesi gereği ortadadır (Yıldız, 2010).

Üniversiteye giriş sınavlarındaki puanlama temel alınır, OEMP'na kayıt yaptıran öğrencilerin, orta eğitim seviyesi ağırlıklı olarak lise mezunu olan öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Bütün orman fakültelerini kapsayan ve toplam 193 orman endüstri mühendisliği bölümü öğrencisi üzerinde yapılan bir çalışmada, öğrencilerin %63'ünün düz liseden; %10'unun Anadolu liselerinden; %9'unun sağlık meslek liselerinden; %4'ünün meslek liselerinden; %13'ünün de diğer liselerden geldiği tespit edilmiştir. Fen liselerinden gelen öğrenci oranı ise sadece %1'dir (Gedik ve ark., 2007). Bu durum OEMP'larının yeniden yapılandırılmasında söz konusu olan önemli kısıtlardan birisidir.

Son yıllarda ÖSYM sonuçlarına göre OEMP'na kayıt yaptıran öğrenci sayısında

önemli düşüşler olmuş ve İstanbul Üniversitesi dışında kalan bütün bölümlerde kontenjanlar dolmamıştır. Bu sonucun ortaya çıkmasında en önemli etken, ÖSYM'nin sınav sistemini değiştirmesi ve sayısal puan ile öğrenci alan bölümlere girebilmek için bir taban puan koşulu getirmesidir. Bu sorun daha sonraki yıllarda ÖSYM tarafından çözüme kavuşturulmuş bulunmakla birlikte, OEMP'na kayıt yaptıran öğrenci sayısının her ne sebeple olursa olsun birdenbire düşmesi üzerinde durulması ve düşünülmesi gereken bir vakadır (Yıldız, 2010).

Çalışma kapsamında Orman Fakültelerinde yer alan 9 adet OEM bölümlerinin Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezinin (ÖSYM) kayıtlarındaki verilere göre yıllar itibarıyla kontenjan sayılarının ve yerleşen öğrenci sayılarının nasıl değişim gösterdiğini ortaya çıkarmak ve mevcut durumlarını ortaya koymak amaçlanmıştır.

Materyal ve Metot

Araştırma amaçlarının gerçekleştirilmesi için orman fakülteleri bünyesinde faaliyette bulunan OEM bölümlerinin geçmiş yıllardaki öğrenci kayıtları çalışmanın temel veri kaynağını oluşturmaktadır.

Çalışma kapsamında OEM bölümüne ilişkin sayısal veriler elde etmek için ÖSYM'nin 2008-2015 yılları arasındaki kayıtlarından yararlanılmıştır (Anonim, 2015a). ÖSYM kayıtlarında puan türüne bağlı olarak OEM bölümlerinin boş ve dolu kontenjanları, doluluk oranları, bölüme yerleşen öğrenci sayıları ve puan türüne göre Türkiye üniversite kontenjanları ile doluluk oranları karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Bu karşılaştırmalar sonucunda oluşturulan bu veriler ile değerlendirmeler yapıp elde edilen bulgular üzerinden sonuç ve önerilerde bulunulmuştur.

Bulgular ve Tartışma

YÖK tarafından araştırmanın yapıldığı dönemde 12 adet orman fakültesi bulunmaktadır. Bu fakültelerden 9 tanesinde OEM eğitimi verilmektedir.

ÖSYM istatistik verilerine göre yıllar itibarıyla OEM bölümlerinin bulunduğu üniversitelerdeki kontenjanları Tablo 1'de ve ÖSYM sınavları ile bölümlere yerleşen öğrencilere ait veriler ise Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 1. Üniversitelere göre yıllar itibarıyla OEM bölüm kontenjanları ile yerleşen öğrenci sayıları (K: Kontenjan; Y: Yerleşen)

Üniversiteler	Yıllar													
	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	K	Y*	K	Y*	K	Y*	K	Y*	K	Y*	K	Y*	K	Y*
Artvin ÇÜ	-	-	31	31	47	47	47	12	47	1	-	-	-	-
Bartın Üni.	82	82	82	82	88	88	88	34	47	4	21	1	11	2
Düzce Üni.	52	52	52	52	52	52	62	57	67	12	31	4	11	3
İstanbul Üni.	96	96	93	93	93	93	93	93	98	98	98	98	72	72
KSÜ	62	62	62	62	62	62	62	45	67	3	21	4	11	2
KTÜ(I.Öğretim)	93	93	93	93	93	93	93	93	98	50	82	17	21	13
(II.Öğretim)	96	95	93	93	93	93	93	54	98	5				
Kastamonu Ü.	-	-	41	41	52	52	52	32	57	4	21	1	11	1
Karabük Üni.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	72	4	11	2
SDÜ(I.Öğretim)	42	42	41	41	41	41	41	41	47	31	41	9	11	3
(II.Öğretim)					41	41	41	31	47	1				
Toplam	523	522	588	588	662	662	672	492	673	209	387	138	159	98

* (Okul birincileri ve özürlü kontenjanları hariç tutulmuştur)

Tablo 2. ÖSYM sınavlarına göre OEM bölüm kontenjanları ve yerleşen öğrenci sayıları

Yıllar	Puan türü	Kontenjan	Yerleşen	Doluluk oranı (%)
2008	SAY-2	523	531	101.5
2009	SAY-2	598	616	103.0
2010	MF-4	662	712	107.5
2011	MF-4	672	520	77.4
2012	MF-4	673	246	36.6
2013	MF-4	387	143	36.9
2014	MF-4	159	106	66.7
2015	MF-4	124	82	66,1

Tablo 1 ve Tablo 2 incelendiğinde, OEM 2011 yılına kadar belirlenen kontenjanların %100 dolulukla tercih edildiği görülmektedir. Ancak 2011 yılından itibaren OEM bölümünü tercih eden öğrenci sayısında azalma meydana gelmeye başlamıştır.

Tercih edilme oranının azalmasına paralel olarak ÖSYM tarafından 2013 yılından itibaren OEM Bölüm kontenjanlarının da azaltıldığı görülmektedir. Azalan kontenjanlarla beraber OEM bölümünü tercih eden öğrenci sayısında da azalma devam etmiştir. Bunun sonucu olarak 2012 yılı sonrasında Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Süleyman Demirel Üniversitesi'nin ikinci öğretim programlarına YÖK tarafından kontenjan verilmemiştir. Yine 2012 yılı sonrasında da Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Endüstri Mühendisliği bölümü öğrenci almamıştır. ÖSYM 2015 sınavlarında İstanbul Üniversitesi (62 kişilik kontenjan), Karadeniz Teknik Üniversitesi (21 kişilik

kontenjan) ve Bursa Teknik Üniversitesi (41 kişilik kontenjan) dışındaki diğer üniversitelere kontenjan verilmemiştir (Anonim, 2015b).

Bu azalmayı etkileyen en önemli sebep olarak 2010 yılında sınav sisteminde yapılan değişiklik göze çarpmaktadır. 2010 yılından önce SAY-2 puan türü ile öğrenci alan OEM bölümü 2010 yılından itibaren MF-4 puan türünden öğrenci almaya başlamıştır. Yıllar itibarıyla OEM Bölümünün tercihinde kullanılan puan türüne göre devlet üniversitelerinin kontenjanları ve yerleşen öğrenci sayılarına göre doluluk oranları (%) Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3'te de görüldüğü gibi ÖSYM kontenjanlarının Say-2 puan türünden alındığı dönemde kontenjanlarının %90'dan daha yüksek oranda dolu olduğu görülmektedir. Puan türü değişikliği ile birlikte MF-4 puan türünde ise doluluk oranlarının kısmen azaldığı görülmektedir.

Tablo 3. Yıllar itibarıyla OEM'nin öğrenci aldığı puan türüne göre toplam üniversite kontenjanları ve yerleşen öğrenci sayıları ile doluluk oranları (%)

Yıllar	Sayısal 2		Doluluk oranı (%)	MF-4		Doluluk oranı (%)
	Kontenjan	Yerleşen		Kontenjan	Yerleşen	
2008	114.992	110.785	96.3	-	-	-
2009	134.754	122.201	90.7	-	-	-
2010	-	-	-	74.056	69.730	94.16
2011	-	-	-	79.532	73.142	91.97
2012	-	-	-	93.290	83.050	89.02
2013	-	-	-	95.025	84.219	88.63
2014	-	-	-	89.328	83.725	93.73

ÖSYM istatistik verilerine göre puan türüne bağlı olarak üniversite kontenjanları ve bu kontenjanlardan tercih yapabilecek

öğrenci sayılarının hem toplam kontenjan içindeki yüzdeleri hem de toplam tercih yapabilecek toplam aday sayısı içindeki yüzdeleri Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. ÖSYM kayıtlarında puan türüne ve tercih edebilecek aday sayılarına göre kontenjan oranları *TYTAS: Tercih yapabilecek toplam aday sayısı

Yıllar	Puan türü	YGS Hariç Kontenjan içinde (%)	Toplam Kontenjan İçinde (%)	YGS TYTAS* içinde (%)	Toplam TYTAS İçinde (%)	Tercih yapabilecek aday oranı
2014	MF Puanları	40.28	18.75	21.42	8.84	1.78
	TM Puanları	41.23	19.19	40.69	16.78	3.31
	TS Puanları	13.86	6.45	33.30	13.74	8.05
	DİL Puanları	4.63	2.15	4.59	1.89	3.32
	YGS Hariç Tpl	100	-	100	-	-
	YGS Puanları	-	53.46	-	58.75	4.15
	Toplam		100		100	-----
2013	MF Puanları	42.65	19.79	27.50	10.87	2.01
	TM Puanları	39.69	18.42	39.60	15.65	3.11
	TS Puanları	13.15	6.11	28.58	11.29	6.78
	DİL Puanları	4.51	2.09	4.32	1.71	2.99
	YGS Hariç Tpl	100	-	100	-	-
	YGS Puanları	-	53.59	-	60.48	4.13
	Toplam		100		100	
2012	MF Puanları	45.52	21.27	22.62	10.52	1.56
	TM Puanları	36.54	17.07	40.34	18.75	3.47
	TS Puanları	13.29	6.21	33.30	15.48	7.87
	DİL Puanları	4.65	2.17	3.74	1.74	2.52
	YGS Hariç Tpl	100	-	100	-	-
	YGS Puanları	-	53.28	-	53.51	3.17
	Toplam	-	100	-	100	-----

Lisans yerleştirme sınavı (LYS) ile öğrenci alan bölümlerin puan türlerinde MF puan türünün oranı ortalama %40-42 arasında değişmekte ve en yüksek kontenjan oranındadır. Buna ilave olarak sayısı azdır. Bu durum öğrencilerin bölüm seçiminde daha seçici davranmalarını gerekli kılmaktadır.

ÖSYM tarafından yapılan yerleştirme sonuçlarına bakıldığında ise en fazla kontenjanın %53 ortalama ile YGS puan türüne ait olduğu görülmektedir. MF puan türüne bakıldığında tüm kontenjanlar içerisinde MF puan türünün kontenjanı

1.5 ile 2 arasında olurken diğer puan türlerinde bu oran daha yüksektir. Özellikle YGS puan türünde her bir kontenjana tercih yapabilecek aday sayısı **3-4 dolaylarındadır.** Türkiye’deki mühendislik bölümlerine yerleştirme puan türü genel olarak ÖSYM **LYS-MF4** puan türüdür.

LYS sonucunda tercih yapabilecek toplam öğrenci sayıları içinde MF puan türünün oranı ortalama %22 dolaylarındadır. Yani, MF puan türünde kontenjanlar yüksek ancak bu branşta tercih yapacak öğrenci ortalama %19-20 dolaylarındadır. Toplam tercih yapabilecek aday sayısı içerisinde YGS ile tercih yapacakların oranı %58-60 arasında olurken MF puan türü ile seçim yapacakların oranı ise sadece %9-10 dolaylarındadır.

Bu iki sonuç irdelendiğinde Tablo 4’den de görüldüğü gibi MF puan türünden her bir kontenjana tercih yapabilecek aday sayısı

Sonuç

Toplam işyeri sayısı, istihdam oranı ve yaratılan katma değer açısından olumlu göstergelere sahip olan orman endüstri sanayisi, ihracat açısından ise son derece olumsuz bir tablo çizmektedir. Böyle büyük bir istihdam ve katma değere karşın

Türkiye'nin komşu ülkelere dahi ciddi boyutlarda ihracat yapamaması, bu alanda eğitime ne kadar önem verilmesi gerektirdiğini açıkça göstermektedir. Dolayısıyla bu alana yönelik eğitim veren Orman Endüstri Mühendisliği Bölümlerinin kapatılması ya da kontenjan verilmemesi yerine niteliklerinin iyileştirilmesi gerekliliği açıkça ortadadır. Kapatılmak istenen bu bölümün eğitim kalitesinin iyileştirilmesine yönelik bağlı olduğu üniversitenin de desteği ile yaptığı çabalar ve kat ettiği yol hiç de küçümsenecek boyutlarda değildir.

Sonuç olarak ülke sanayisinin ve istihdamın gelişeceği varsayımıyla ÖSYM sınavları ile üniversiteye girecek aday sayısının sürekli arttığı göz önünde tutularak **Orman Endüstri Mühendisliği Bölümünün tercih edilmesinde de YGS-1 puan türünün kullanılması**, kontenjanların doldurulması noktasında olumlu sonuçlar verecektir. Bu durum ise endüstrinin ihtiyacı olan Orman Endüstri Mühendisi mezun sayısının süreç içerisinde azalmasını engelleyecek ve ülke ekonomisine katkılarının artırılması sağlanacaktır. Zira literatürde yer alan çalışmalar irdelendiğinde, işyeri sayısı bakımından orman ürünleri ve mobilya sanayisi, imalat sanayi içerisinde %13'lük bir paya sahiptir. Orman ürünleri ve mobilya sanayisinin imalat sanayi içindeki payı işyeri bakımından %3.9-4.3 arasında, çalışanların yıllık ortalama sayısı bakımından %2.1-2.4 arasında ve katma değer bakımından %0.9-1.5 arasında değişim göstermektedir (Akyüz ve ark., 2012).

YÖK tarafından belirlenen puan türlerinden biri olan MF 4 puan türünde öğrencilerin tercih yapmasında **bölgelere göre taban puan uygulamasına geçilmesi** hem eğitim kalitesinin artırılmasına hem de kontenjanların daha yüksek oranda dolu olmasına katkı yapacaktır.

Ayrıca YÖK tarafından tanınan mühendislikler içerisinde kendi çalışma alanlarına özel "*Meslek Yasası*" (5531 Sayılı Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanun) bulunan 5 mühendislik biliminden biri olan **OEM Bölümü mezunlarının istihdamının**

arttırılmasında ilgili meslek yasasında belirtilen şartların sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve kontrollerin sağlanması istihdamın artırılması açısından büyük önem arz etmektedir.

Kaynaklar

Akyüz K. C., Balaban Y., Yıldırım İ. 2012. Bilanço Oranları Yardımıyla Orman Ürünleri Sanayisinin Finansal Yapısının Değerlendirilmesi, International Journal of Economic and Administrative Studies, (6) 133-144.

Anonim 2015a. ÖSYM Araştırma, Yayın ve İstatistikleri, Yıllar İtibariyle Süreli Yayınlar. http://www.osym.gov.tr/belge/1-128/sureli_yayinlar.html.

Anonim 2015b. 2015 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu. <http://www.osym.gov.tr>

Gedik T., Akyüz K. C., Akyüz İ., Balaban, Y. 2007. Orman Fakülteleri Son Sınıf Öğrencilerinin Bölüm Tercihlerini Etkileyen Faktörler, İ. Ü. Orman Fakültesi Dergisi 57(2), 75-92.

Gümüş C. 2012. Türkiye'de Ormancılık Eğitiminin Tarihsel Gelişimi, 5531 Sayılı Kanunun Yüksek Öğretim ve Eğitime Yansımalarının İrdelenmesi ve Hedefler Kongresi Bildiriler Kitabı, TMMOB Orman Mühendisliği Odası, Kastamonu.

Kutluk H. 1967. Türkiye Ormancılığı İle İlgili Tarihi Vesikalar, Ongun Kardeşler Matbaası, 1202-1341 Ankara.

Kurtoğlu A., Koç K. H., Erdinler E. S., Sofuoğlu S. D. 2009. Türkiye Orman Ürünleri Endüstrisinin Yapısal ve Eğitsel Sorunları, II. Ormancılıkta Sosyo Ekonomik Sorunlar Kongresi, SDÜ Orman Fakültesi Bildiriler Kitabı, 176-186.

URL 1, 2015. <https://tr.wikipedia.org>

URL 2, 2015. <http://www.oremder.com>

Yıldız Ü. C. 2010. Orman Endüstri Mühendisliği Eğitim-Öğretim Programında Yenilik Gereksinimi ve Akreditasyon Olanakları, III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi, Artvin (5), 1899-1915.